

כבר לא נוסעים עד רמב"ם

תבחרו תחנת רדיו, אפשר גם לנמנם

ביחידת ה-MRI החדשה ב'פוריה' מסכמים כמעט שנה של פעילות וכ-2,500 בדיקות • מטופלים שלא נרתעים ממכשיר ה'חללית' הלבן והגדול נכנסים אליו עם אוזניות וחלקם אף נרדמים בפנים, אחרים נזקקים לטשטוש דרך הווריד לפני הבדיקה • מנהל היחידה: "הכי קשה נפשית לבשר להורים של ילדים קטנים שאובחנו אצלם גידולים"

היא שייכת לדור האחרון של מכונות ה-MRI. הנברק שוכב על מיטה שבה מפורזות אנטנות, והצוות מביט בו מבעד לחלון זכוכית, שחוסם את רעש המכונה בזמן הבדיקה.

הסררי הבטיחות ביחידה קפדניים במיוחד, בעיקר מפני שלמכשיר יש תהודה מגנטית בעוצמה אדירה - פי 30 אלף מכות המשיכה של כדור הארץ. לפני הבדיקה המטופלים עוברים ראיון, שבו נבדקת ההתאמה שלהם. מאחר שהמכשיר עובד על מגנט, אסור להכניס לחדר המכונה שום דבר מתכתי, כך שמטופלים בעלי קוצבי לב או שתלים לסוגיהם, למשל, אינם יכולים להיברק. לנשים בהריון מותר להיברק, אם כי לא מומלץ; פצועים לשעבר הנושאים בגופם רסיסים רשאים להיברק רק בתנאי שאזור הבדיקה רחוק מהרסיס. אסור להיכנס למקום עם מפתחות, טלפונים סלולריים, תכשיטים ואם אפשר להוציא את השיניים התותבות - מה טוב.

נבדקים שסובלים מקלסטרופוביה, או ילדים ותינוקות, יכולים לעבור את הבדיקה תחת הרדמה. "לפני הבדיקה, המרדים והאחות מבצעים את ההכנות הדרושות בחדר ההכנה, ורק לאחר מכן המטופל נכנס למכשיר", מסביר מנהל מחלקת ההרדמה, ד"ר מרואן ארמלי. "בתום הבדיקה הוא עובר לחדר התאוששות, שם הוא שוהה תחת השגחה עד שהוא מתעורר. בחדר יש עגלה מיוחדת עם כל הציוד שלנו, שנרכשה בעלות גבוהה יותר כדי שתתאים לחדר הזה, כלומר שלא תהיה בה אף פיסת מתכת. במהלך הבדיקה, המרדים עוקב אחר הנברק דרך חלון הזכוכית ובמקרה הצורך הוא נכנס לחדר. מאחר שהבדיקה לא כואבת, אנחנו משיחים מקרוב על שינויי מצב ההכרה ומקפידים שהתפקודיים החיוניים, כמו נשימה עצמאית ותפקודי הלב, ימשיכו לפעול כרגיל. מבחינתנו זה כמו חדר ניתוח לכל דבר - אנחנו ערוכים לתת מענה לכל תרחיש".

"היכולת שלנו לבצע הרדמה", מוסיף ז'רבר, "משרגת את השירות, כי במהלך הבדיקה אסור לזוז, אפילו לא קצת. כבר היו לנו מקרי ריס שאנשים מבוגרים נכנסו למכשיר וביקשו לצאת. זה נובע מחדר בלתי-נשלט ולפעמים, למרות ההסברים שלנו, הנבדקים לא מצליחים להתגבר עליו. כשמדובר בילדים קטנים, הצורך מתחדד עוד יותר בגלל האיסור לזוז".

מוזיקת רקע

השכם בבוקר יום ראשון בוקע אור צהבהב מחדר הבדיקה. על המיטה שוכבת ילדה בת חמש שהגיעה לבדיקת MRI ומקשיבה לקלטת. האוזניות שלא ראושה מחוברות לחדר הבקרה, שבו עוקבים שני טכנאי רנטגן אחר מצבה. יחד עם ששת חבריהם לצוות, ביצעו הטכנאים כ-2,500 בדיקות מאז שנפתחה היחידה. "יש מטופלים שרוצים לשמעו מוזיקה ישראלית, יש כאלה שרוצים להאזין לרדיו ויש כאלה שרוצים לצפות בטלוויזיה", הם מספרים. "יש גם מטופלים שנרדמים; הם נכנסים למקום שקט יחסית, עם אור מעומעם, מוזיקת רקע ותקרה עם תמונות של צמחייה ונוף. אנחנו עושים מה שניתן כדי ש-40 הדקות של הבדיקה יעברו בצורה הכי נעימה שאפשר".

הדור האחרון של מכונות ה-MRI. ד"ר ז'רבר ליד המכונה | צילום: אתי דור-נחום

אצלם גידולים, נפשית קשה לי מאוד לבשר על כך להורים, שבאופן טבעי פורצים בכבי. לכן אני רק מודיע להם אם זהו מקרה רחוק, שמחייב הפניה לטיפול מיידי במיון; במקרה שלא, אני מפנה אותם להמשך טיפול אצל הרופא הרלוונטי. ברוב המקרים, אנשים כבר מבינים לבר כמה מדובר".

לסובת הקלסטרופובים

מבנה היחידה מחולק לארבעה אגפים, המורכבים באמצעות דלתות עם קוד אבטחה: אזור הקבלה; חדר להכנת המטופל, הכולל משקל ומיטות; מתחם הפיקוד, שבו צופים הטכנאים במסכים ועוקבים אחר הנברק; וחדר המכונה, שנראית כמו חללית לבנה גדולה. הפתח הע"גול שלה, בקוטר 70 ס"מ, גדול מהרגיל - כי

סיפורים אנושיים

האינדקסיות של החולים הזקוקים לבדיקה הן רחבות, אך הבדיקות הכי נפוצות קשורות לאזור הגב, לצוואר, לראש, למפרקים ולעצבי מות. ז'רבר: "מגיעים אלינו לבדיקות ביקורת חולי קרוהן, חולים שסובלים מכאבי גב ועברו בדיקות - כמו אולטרסאונד וסייטי - אבל לא נמצא הסבר לכאב, חולים אונקולוגיים, חולים שסובלים מכאבי ראש או מטופלים שמעוררי ניגנים להימנע מהקרינה הכרוכה בבדיקות אחרות, בעיקר צעירים. ניתן לבצע את הבדיקה גם לתינוקות. ברוב המקרים, ילדים שמגיעים אלינו הם בעלי מומים מולדים, כאלה שסובלים מאפילפסיה או פירכוסים, וגם כאלה שסובלים מקרוהן".

ז'רבר נתקל באלפי מקרים, שמאחורי כל אחד מהם מצוי סיפור אנושי. לדבריו, מאחורי רי כאב-ראש שנראה תמים עלולות להסתתר לא פעם אבחנות של דימומים במוח, גידולי לים, מפרצת או מחלה אחרת. "הגיע אלינו בחור בתחילת שנות ה-30 לחייו", הוא מספר, "שסבל מכאבי-ראש. במהלך הבדיקה ראינו שיש לו דימום בגוד המוח. הוא הועבר מיידית לבית החולים 'רמב"ם', ואחר כך התברר שזאת מחלה תורשתית - שאובחנה כעבור ימים אחדים גם אצל בת משפחה נוספת.

"והיה לנו לדוגמה מקרה של נערה כבת 16", הוא ממשיך וזוכר, "שהגיעה עם אמא שלה לבדיקה כי סבלה מכאבי-ראש שנראו שגרתיים. כשסיימנו את הבדיקה, לא היה מנוס מלבשר לאם שהילדה סובלת מטרשת נפוצה ושעליה לפנות ללא דיחוי לקבלת טיפול. אני מודה: כשמדובר בילדים קטנים שמאבחנו

אתי דור-נחום

בחדש יולי אשתקד נפתחה יחידת ה-MRI ב'פוריה' ושמה קץ לטרחה הגדולה של נבדקים תושבי האזור. עד אז נאלצו החולים להיברק בניירת MRI, שהגיעה לבית החולים רק פעמיים בחדש, לאחר המתנה של חודשים ארוכים בתור. מי שלא יכול היה להמתין נאלץ לנסוע לבתי חולים במרכז או בחיפה, כדי לעבור בדיקה שנמשכת 20-50 דקות. עם פתיחת היחידה, בעלות של 15 מיליון שקל, מבוצעות כל יום בממוצע כ-16 בדיקות, בזו אחר זו. ארבעה ימים בשבוע פועלת היחידה גם משעות אחר הצהריים ועד 10 בלילה, כדי לשמור על זמן המתנה סביר של שבועיים.

לצד בית החולים בנהריה, המחלקה ב'פוריה' היא כיום היחידה בצפון שבה אפשר לבצע בדיקות MRI. אחד מיתרונות המכשיר הוא בכך שאפשר לבצע בו בדיקות במינימום נידוד של הנברק. "מכשיר ה-MRI משמש לבדיקת קת דימות לא פולשנית, המתבצעת בשילוב של גלי רדיו ושרה מגנטי חזק", מסביר מנהל היחידה, ד"ר מיכאל ז'רבר (43). "יתרונו הברוט על פני בדיקות אחרות הוא שהנבדקים אינם חשופים לקרינה מייננת. מלבד זאת, הבדיקה מאפשרת רזולוציה טובה יותר של הרקמות ויש מקרים שהיא אף מחליפה בדיקה פולשנית. השימוש במכשיר אמנם קיים מאז סוף שנות ה-80, כך שהוא לא חדש, אבל מדויק ברפואת דרך רפואית שמאפשרת אבחנה מדויקת יותר מבדיקת CT, לדוגמה. אנחנו יכולים למשל לתכנן ניתוח להסרת גידול מהמוח עד לפרטים הכי קטנים".